

УДК 94(477.7)«2013»

Олександр Серета

**Міжнародна наукова конференція
«ХАДЖИБЕЙ (ОДЕСА) І ПІВНІЧНО-ЗАХІДНЕ
ПРИЧОРНОМОР'Я XVI–XVIII СТОЛІТТЯ В ОСМАНСЬКО-
ТУРЕЦЬКИХ ТА ІНШИХ ПИСЬМОВИХ ДЖЕРЕЛАХ»
17-19 квітня 2013 р., Одеса**

17-19 квітня 2013 р. в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова пройшла Міжнародна наукова конференція **«Хаджибей (Одеса) і Північно-Західне Причорномор'я XVI–XVIII століття в османсько-турецьких та інших письмових джерелах»**.

Організатором проведення конференції став – історичний факультет Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, за підтримки Генерального Консульства Республіки Туреччина в Одесі. Активну участь у підготовці конференції взяв особисто Генеральний Консул Республіки Туреччина в Одесі Хусейн Ергані.

Учасники – провідні фахівці вітчизняної та зарубіжної історичної науки. Зокрема представники провідних науково-дослідних центрів Туреччини і Молдови, а також дослідники з Києва і Одеси.

Відкриття розпочалося привітальним словом учасникам конференції від ректора ОНУ д.п.н. І.М.Коваль і декана історичного факультету ОНУ д.і.н. В.Г.Кушніра. Від турецької сторони учасників конференції привітав Генеральний Консул Республіки Туреччина в Одесі Хусейн Ергані і декан гуманітарного факультету Університету «29-го травня» в Стамбулі – доктор історії Ферідун Емеджен.

На пленарному засіданні пройшла презентація декількох книг що стосуються українсько-турецької минувшини. Зокрема були представлені книги Тараса Чухліба – «Козаки та Яничари. Україна у християнсько-мусульманському протистоянні 1500 - 1700 р.» та Віктора Брехуненка – «Козаки на степовому кордоні Європи. Типологія козацьких спільнот XVI – першої пол. XVII ст.». Особливу увагу викликала до презентації книги Олени Бачинської – «Османські фортеці Буджака на межі XVIII – XIX ст.: залоги й їхній склад». Матеріали викладенні у дослідженні публікувалися вперше у двомовному форматі (українською і турецькою), що особливо позитивно було відзначено дослідниками з Туреччини.

Основні теми, які були розглянуті в рамках конференції, пов'язані з актуальними питаннями розвитку Південно-Західного Причорномор'я, й особливо Хаджабею (Одеси) в XVI – XVIII ст.: питаннями історії міста, тягlosti поселення і його розвитку у господарсько-економічному просторі Очаківської землі.

З доповідями виступили: д.і.н. Тарас Чухліб «Козаки та яничари: Україна у християнсько-мусульманських війнах ранньомодерного часу» (м. Київ, Україна); д.і.н. Олена Бачинська «Османські фортеці Буджака на межі XVIII – XIX ст. (Одеса, Україна); доктор історії Ферідун Емеджен «Письмові записи османського архіву стосовно Аккерману, Бендер і Ходжабею XVI ст.» (Стамбул, Туреччина); д.і.н. В'ячеслав Кушнір «Спогади Евлія Челебі як джерело вивчення господарсько-побутової специфіки Північно-Західного Причорномор'я в середині XVII ст.» (Одеса, Україна); доктор історії Мехмет Іпшірлі «Деякі зауваження щодо згадувань українських козаків в османських літописах з особливим посиленням на Таріх Наіма» (Стамбул, Туреччина); д.і.н. Віктор Брехуненко «Від Очакова до Білгорода: українські та донські козаки в турецьких фортецях Північного Причорномор'я (XVI - середина XVII ст.)» (м. Київ, Україна); доктор історії Мехмет Генч «Заснування Ходжабею за документами Османського архіву» (Стамбул, Туреччина); к.і.н. Олександр Середа «Функціонування хлібної гавані в Аджидере і відновлення потенціалу Ходжабея: османсько-кримські важелі управління» (Одеса, Україна); доктор історії Кахраман Шакул «Від Ходжабею до Одеси: торговці Семи Островів і чорноморська торгівля» (Стамбул, Туреччина); д.і.н. Тарас Гончарук «Українська історіографія османського Хаджибея XVIII ст.: нез'ясовані питання» (Одеса, Україна); д.і.н. Никола Русев «История Буджака в памятниках османской эпохи» (Кишинев, Молдова); к.і.н. Володимир Полторац «Хаджибей (Одеса) у військових операціях українського козацтва XVIII ст.: спроба військово-історичної реконструкції» (Одеса, Україна).

Під час обговорення були запропоновані нові джерела для вирішення питань історії османської доби Північно-Західного Причорномор'я: документи Османського архіву в Стамбулі, Державного архіву Одеської області та картографічні матеріали XVI-XVIII ст. Особливу увагу привернули данні реєстрів опубліковані проф. Фередуном Емедженом щодо мережі населених пунктів Аккерманського повіту у XVI ст. та портово-господарських документів опублікованих доц. Олександром Середою щодо функціонування портових центрів Аджидере і Ходжабей.

У рамках проведення конференції відбулося два виїзних семінари. Перший проведено 17 квітня 2013 р. у місті Білгород-Дністровський в музейно-фортечному комплексі за темою «Аккерман в історії Османської держави». У обговоренні теми було акцентовано увагу на перебуванні султана Селіма I Явуза в Буджаку і описі регіону турецьким мандрівником Евлія Челебі. Другий семінар проведено 19 квітня 2013 р. у місті Бендери (Молдова) в музейно-фортечному комплексі за темою «Фортеця Бендер у міжнародних відносинах XVIII-XIX ст.». Зокрема, зазначено у обговоренні наявність численного

джерельного матеріалу щодо фортеці Бендер у Османському архіві Стамбулу, визначенні Бендер, як ключової фортифікації у оборонному комплексі Османської імперії XVI-XVIII ст.

Підсумовуючи роботу Міжнародної конференції були сформульовані та прийняті рекомендації: 1. Видати збірку матеріалів за результатами конференції; 2. Проведення наступних тематичних конференцій по чергово в Стамбулі і Одесі; 3. Створити музей історії османської доби Аккерману на території музейно-фортечного комплексу м. Білгород-Дністровського.

Olexander Sereda

**International Scientific Conference
«Hadzhibey (Odessa) and the North-Western Black Sea Region
XVI-XVIII century in the Ottoman-Turkish and other written sources».
17-19th of April 2013, Odesa.**

Александр Середя

**Международная научная конференция
«Хаджибей (Одесса) и Північно-Західне Причорномор'я
XVI–XVIII століття в османсько-турецьких та
інших письмових джерелах»
17-19 апреля 2013 г., Одесса.**

